

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

7. Auaritiæ sitis, & thesaurizantium vanitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

pendebant. Idem onus etiam iumentis impositum erat, bobus scilicet, mulis, & equis. Pro quolibet autem cane ac asino, sex folles numerabat is, qui canis asinive dominus esset. Caligula materiam præuenit, dum ex edulijis, quæ tota vrbe venirent, certam summam tributi nomine exactam; itemque ex singulis litibus quadragesimam rei de qua lis esset, componendi, aut donandi facultate interclusa: & ex diurnis quæstibus gerulorum partem octauam; denique ex infami lucro meretricum certam quantitatem collegit. Crudelius adhuc accenderunt opes Michalélem Paphlagonem Orientis Imperatorem, de quo Cedrenus memorat, eum super ceteris vectigalibus voluisse sibi pro cuiusque facultatibus numerari tributum ex ipso aère locorum, quæ quisque possideret. Eò etiam spectat titulus, apud Harmenopolim, de pænis aeris. Itaque sicut olim Iudæis summæ asperitatis voto à Pescennio Nigro responsum prodit Spartianus: Vos terras leuari censitione vultis, ego verò etiam aërem vestrum censere vellem: ita aduersus Christianos, Imperator nomine tenus Christianus, re ipsa præstitit, dignus, cui igni, & aqua & aère interdiceretur, & quæ nec terra sustineret. Videri potest Lipsius, Theophil. Raynandus, Adamus Contzen & alij. In Iustiniano, inquit Euagrius, tam inexplebilis fuit pecunie cupiditas, & tam turpis, atq; adeò absurda rerum alienarum appetitio, ut omnia subiectorum bona his, qui magistratus administrabant, qui tributa colligebant, qui nulla de causa insidias hominibus struere volebant, ob auri amorem vendiderit. Complures verò, immò innumerabiles, & bona multa possidebant, causa falsa commentitiaq; conficta omnibus fortunis mulctauit. Quòd si qua mercatrix oculos cupiditatis ad alicuius bona adijciens consuetudinem se vllam cum eo vel coniunctionem habuisse simularet; statim omnia iura ac leges, modo Iustinianum turpis lucri socium constitueret, eius causa euersa iacuerunt; facultatesq; omnes illius, qui falsò in crimen adductus erat, fuerunt in eius domum translata. Quis non exclamet: Execranda famæ auri, sitis improba nummi!

Qui mare bibunt, plus sitiunt, quia falsum est, ita qui opes acquirunt, acquirunt vnà & opum cupiditatem; quin & audaciam spemque maiorum diuitiarum adipiscendarum; quia cum pecunia potentiam acquirunt, qua inferiores deprimant. Quocirca eiuscemodi principem aut regem Homerus δημοβόρον, hoc est, populinosorum

Iust. Lipsius
lib. 4. Polit.
cap. 11.
Raynand. l. 4.
de Virt. & Vi-
tijs. cap. 20.
n. 221.
Contzen in
Politicijs.
Euagr. lib. 4.
cap. 29.

VII.

Homerus
lliad. at. mod

Pſal. 13. 4. & puluorum appellat. Et Dauid ait: Nonne cognoscent omnes, qui ope-
 Pſal. 52. 5. rantur iniquitatem, qui deuorant plebem meam, ſicut eſcam panis? Sed
 Iob. 20. 14. quid tali accidet? Panis eius, in utero illius uertetur in fel aſpidum
 Genef. 1. intrinſecus. Diuitias, quas deuorauit, euomet, & de ventre illius ex-
 Pſal. 38. trahet eas Deus. Nam quamquã in imagine ambulet homo, ſitq; ad ima-
 S. Auguſtin. ginem & ſimilitudinem Dei factus, tamen vanè conturbatur. Audi
 in Pſal. 38. conturbationem eius, ait S. Auguſtinus, & vide, ſi non eſt uana, ut cal-
 ces eam, tranſlias eam, & habites in excelsis, ubi non eſt iſta uanitas.
 Qua uanitas? Theſaurizat, & non cognoscit, cui congregabit ea. O in-
 ſana uanitas! Beatus cuius eſt Dominus ſpes eius, & non reſpexit in uanitates,
 & inſanias mendaces. Delirare tibi uideor, auare, cùm hac lo-
 quor, anicularia tibi uidentur hac uerba? Tu enim uidelicet homo ma-
 gni conſilij, magnaq; prudentia, excogitas quotidie genera acquirenda pe-
 cunia, de negotio, de agricultura, fortaſis & de eloquio, de iuris conſul-
 tatione, de militia; addis & de ſenore. Homo cordatus nihil pratermit-
 tis omnino, unde nummus ſuper nummum, & in occulto diligentius ac-
 quiratur. Deprædatis hominem, cauens deprædatorem: quod facis, times
 ne patiaris, & in eo, quod pateris non te corrigis. Sed non pateris, pru-
 dens enim homo es: bene ſeruas, non ſolum bene colligis. Habes ubi po-
 nas, cui committas, quo modo nihil pereat ex eo, quod congregaſti. In-
 terrogo cor tuum, diſcutio prudentiam tuam. Ecce collegiſti, ecce ita ſer-
 uaſti, ut nihil poſſis amittere eorum, qua ſeruaſti. Dic mihi cui ſeruas?
 Non tecum ago, non commemoro, non exaggero quidquid mali habet
 auaritia uanitatis tua: hoc unum propono, hoc diſcutio, quod mihi dat
 occaſio lectionis huius Pſalmi. Prorſus colligis, theſaurizas: non dico ne
 forte, dum colligis, colligaris: non dico, ne forte, cùm uis eſſe prado, ſis
 prada: hoc apertius eloquar. Fortaſis enim cæcus auaritia, non audiſti,
 aut intellexiſti: non dico, inquam, ne forte, cùm uis eſſe prado minoris, ſis
 prada maioris. Non enim ſentis eſſe te in mari, nec cernis minores piſces
 à maioribus deuorari. Non dico iſta, non dico difficultates & pericula in
 ipſa conquiſtione pecunia: quanta patiantur, qui eam colligunt, quam
 in omnibus periclitentur, in omnibus panem mortem uideant: tranſeo hac
 omnia. Prorſus colligis, nullo contradicente; ſeruas nullo auferente;
 excute cor tuum ac prudentiam tantam, qua me derides, qua me inſi-
 pientem putas, hac loquentem, & dic mihi, Theſaurizas, cui congrega-
 bis ea? &c. In quam rem narrat S. Gregorius Nyſſenus hominem
 auaritia

S. Greg. Nyſſ.
 hom. in uſur.

auaritia absorptum, non solùm in suos plus quàm credi posset parcum, sed etiam in seipsum, iusto Dei iudicio, neque sibi, neque filijs suis, quod collegerat, collegisse. Nam cum magnam vim auri comportasset, cui gryphis in modum incubaret, subita morte extinctus est. Itaque quia nemini vlli thesaurorum suorum latebras indicauit, filios familiamque vniuersam pauperrimam reliquit: qui omnes stultitiam patris detestati sunt, vt qui asperitatem in se & suos dum viueret, summa egestate moriens cumularet. Theaurizauit iste, sed nesciens cui congregaret. Alioqui S. Bonauentura auarum porco similem esse scribit, qui non nisi mortuus utilis est alijs, cum quæ sibi soli in vita collegerat, in morte alijs relinquat, animam diabolo, corpus vermibus, opes amicis. Iste autem ita industriè egit, vt opes eius ne filijs quidem relinquerentur. Quibus igitur? nesciunt, quinam thesaurum illum reperturi essent, amicinè, an inimici, malè gratias acturi.

Ob hæc talia, non solùm non gaudendum est thesauris acquisitis, sed neque amissis dolendum est. Quis enim prudens dolet, vanitate erepta, & veritate inuenta? Quis non latatur vinculis, quibus tenebatur, diruptis? & catena, qua in exitium trahebatur, à se ablata? Quamquam opes, non superbix tantùm auaritiæque sunt instrumenta, sed, vt D. Chryostomus ait, *diuitiarum sequela est luxuria, ira intemperans, furor iniustus, arrogantia, superbia, omnisque irrationabilis motus.* Nemo quia diues est, duos ventres habet; & tamen plerique ita comedunt, quasi duos ventres habeant opulenti. Quis enim dapes adornat Iouiales? quis exoticos pisces, peregrinas aues, vina trans maria vecta apponit? quis Apitium agit, aut Sardanapalum? nonnè cuius marsupium turget? Vel ipsi opifices, quoties, quod tota hebdomade, assiduis laboribus, corraferunt, vbi die vltimo nummulos acceperunt, die primo cauponam adeunt, & degulant, quidquid in sequentem hebdomadem suffecisset? Ætolos, ob victus magnificentiam, ære proprio consumto, oppressos alieno scribit Polybius. Opulentia nimirum superbos, superbia prodigos facit; prodigalitas demum opes rursum decoquit, quas auaritia collegit. *Crasso pecunia magnitudo locupletis nomen dedit. Sed eidem postea inopia turpem decoctoris suggestionem iniunxit. Siquidem bona eius à creditoribus, quia solidum præ-*

G 3

stare

S. Bonauent.
in dicta salutis tit. 1. c. 4.

VIII.

S Chryl. lib;
quod nemo
læditur, nisi à
seipso.

Polyb. lib. 13.
hist. Athen.
lib. 12. c. 10.
Valer. Max.
lib. 6. c. 9.